

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Žaloby minoritních společníků (akcionářů) aneb mají obchodní společnosti a jejich manažeři důvod k obavám?

Současná podnikatelská praxe se do značné míry potýká s někdy problematickými vztahy mezi členy statutárního orgánu a majoritními společníky (akcionáři) na jedné straně a minoritními společníky (akcionáři) na straně druhé. Pro situace, kdy konflikty pramenící ze vzájemně rozdílných zájmů a očekávání, přesahují únosnou mez, poskytuje obchodní zákoník minoritním akcionářům určitý štít v podobě žalob pro socio (případně minoritářských nebo derivativních žalob). Těmito žalobami se minoritní společníci (akcionáři) mohou vůči členům statutárního orgánu domáhat náhrady škody způsobené členem představenstva společnosti tím, že nejednal s péčí řádného hospodáře. Stávající právní úprava uvedených žalob se však může stát nikoliv obranným štítem proti zneužívajícímu jednání majoritního akcionáře, popřípadě členů statutárního orgánu, nýbrž stěžejí ovladatelnou silou, která může společnosti samotné způsobit více škody než užitku.

Vymezení „minoritářské“ žaloby

Institut minoritářské žaloby ve prospěch akcionářů zakotvuje obchodní zákoník do ustanovení § 182 odst. 1 a 2 (§ 131a ObchZ v případě společnosti s ručením omezeným). Podání žaloby přímo minoritním akcionářem je podmíněno, neboť akcionář, který disponuje podílem na základním kapitálu společnosti dle § 181 odst. 1 ObchZ, je povinen nejprve vyzvat dozorčí radu k tomu, aby se práva na náhradu škody vůči členovi statutárního orgánu domáhala sama. Dozorčí rada je totiž mimo jiné povolána k dohledu nad činností členů představenstva. Teprve tehdy, když dozorčí rada na výzvu příslušného akcionáře nikterak nereaguje, může akcionář podat žalobu proti „nemravnému“ členovi statutárního orgánu sám. Není bez zajímavosti, že v tomto ohledu je zákonodárce poněkud nekonzistentní, neboť obdobnou výzvu nemusí adresovat společník ve společnosti s ručením omezeným, která dozorčí radu zřídila, ač funkce dozorčí rady ve společnosti s ručením omezeným v zásadě odpovídá její funkci ve společnosti akciové.

Byť zákonodárce stanovuje, že minoritářskou žalobu může jménem akciové společnosti podat kterýkoliv akcionář držící akcie, jejichž souhrnná jmenovitá hodnota dosahuje alespoň 3 % nebo 5 % podílu na základním kapitálu společnosti (v závislosti na konkrétní výši základního kapitálu), není

tato žaloba z povahy věci nástrojem majoritního akcionáře. Ten totiž disponuje svými prostředky, jak k riziku nemravných členů představenstva přistupovat. Předně jsou členy statutárního orgánu zpravidla „lidé“ majoritního akcionáře, jejichž setrvání ve funkci závisí zcela na jeho vůli. V takovém aranžmá není nerozumné předpokládat, že členové statutárního orgánu nečiní kroky, které by byly v rozporu s vůlí majoritního akcionáře. Pokud by se tak přesto stalo, a některý ze členů statutárního orgánu by se zprotivil vůli majoritního akcionáře například tím, že by společnost vědomě poškozoval, lze předpokládat, že nemravný člen představenstva bude záhy nahrazen a právo na náhradu škody bude vůči němu uplatňováno hříchy nezatíženými členy představenstva jménem společnosti a v souladu s vůlí majoritního akcionáře. Minoritářská žaloba tudíž v takovém případě nenajde svého uplatnění. Z uvedeného důvodu nutně svírají otěže minoritářských žalob menšinová akcionáři, a to jak v obchodních společnostech s roztržštěnou kapitálovou strukturou, tak ve společnostech s majoritním společníkem (akcionářem).

Oportunismus minoritních akcionářů

Existence minoritářských žalob má i svou stinnou stránku, která je spjata právě s minoritním postavením společníka, který žalobu na náhradu škody podává. Jelikož má minoritní akcionář jen malý podíl na společnosti (a tedy i malý podíl na vyplaceném zisku případně likvidačním zůstatku), má malý (pokud vůbec nějaký) důvod posuzovat ekonomické důsledky podání minoritářské žaloby pro společnost samotnou, popřípadě pro všechny akcionáře, kteří nesou většinu zisků a ztrát z případného rozhodnutí menšinového společníka žalobu podat a spor o náhradu škody vést. Ostatně náhrada škody, která je předmětem minoritářské žaloby, jde v případě úspěchu ve sporu zpět na konto společnosti, nikoliv na účet společníka (akcionáře), který derivativní žalobu podal. Společník (akcionář), který minoritářskou žalobu podal, na vysouzené náhradě škody může profitovat pouze tím, že se zvyšuje jeho podíl na čistém obchodním majetku příslušné kapitálové společnosti; žádný přímý prospěch v případě úspěchu derivativní žaloby neobdrží.[1]

Vzniká tudíž riziko oportunistického jednání minoritního akcionáře, neboť jeho důvody k podání žaloby mohou být zcela jiné, než je náprava vzniklé škody, na níž se minoritní akcionář podílí pouze nepřímo a navíc poměrně. Uvedené riziko oportunistického jednání minoritního společníka (akcionáře) je navíc posíleno skutečností, že podle stávající právní úpravy jiná osoba než společník (popřípadě akcionář), který derivativní žalobu podal, nebo osoba jím zmocněná, nemůže v řízení činit úkony za společnost nebo jejím jménem (§ 131a a § 182 odst. 2 ObchZ).

Smyslem minoritářské žaloby je nepochybně zajistit, aby i minoritní akcionáři mohli vymáhat jménem společnosti škodu, kterou jim způsobili členové statutárního orgánu. V nejlepší zájmu společnosti je pak nepochybně náhrada vzniklé škody, avšak pouze za předpokladu, že náklady spojené s vymáháním vzniklé škody, pošramocených vztahů uvnitř společnosti, případně šrámy na reputaci a konečně i čas a energie, kterou musí zástupci společnosti na spor o minoritářské žalobě vynakládat, nepřevyšují vzniklou škodu. V takovém případě je podání minoritářské žaloby pro kapitálovou společnost ekonomicky neefektivní. Minoritářská žaloba může být dotčené společnosti dokonce i na škodu, pokud náklady se sporem spojené převyšují náhradu vzniklé škody, která může být v případě úspěchu minoritářské žaloby společnosti poskytnuta.

V podmínkách českého práva navíc není podání minoritářské žaloby pro minoritního společníka (akcionáře) nijak nákladné, zvláště když společnost je povinna uhradit žalujícímu společníkovi (akcionáři) soudní poplatek, případně náklady právního zastoupení. Hrozí tak podávání značného množství zcela bezpředmětných derivativních žalob, přičemž by minoritní akcionáře nemusel „zastařit“ ani korektiv zákazu zneužití menšiny, který naznačil i Nejvyšší soud v jednom ze svých rozhodnutí.[2]

Namísto závěru

Příležitost k oportunistickému jednání minoritních akcionářů po mém soudu volá po určitém korekčním mechanismu, který by za určitých okolností umožnil společnosti zabránit menšinovému akcionáři podat minoritářskou žalobu například za situace, kdy je zřejmé, že žaloba nemá naději na úspěch, respektive je natolik nákladná, že přinese společnosti více škody než užítku. Nabízí se například řešení v podobě oprávnění valné hromady kapitálové obchodní společnosti schválit škodné jednání členů statutárního orgánu. Důsledkem schválení by bylo zapovězení podání minoritářské žaloby (pokračování ve sporu), tedy jednalo by se o udělení tzv. absolutoria, jakkoliv by příslušná úprava musela brát v úvahu potenciální konflikty zájmů. Současná praxe, podle které je v souladu s rozhodovací praxí Nejvyššího soudu ČR schválení absolutoria per se nepřijatelné, je poněkud neuspokojivá. Určitou změnu stávající situace by pak mohl přinést připravovaný zákon o obchodních korporacích, jehož aktuální znění na možnost absolutoria pamatuje.

JUDr. Jan Lasák, LL.M.,
advokátní koncipient

[KOCIÁN ŠOLC BALAŠTÍK,](#)
advokátní kancelář

Jungmannova 24
110 00 Praha

Tel.: +420 224 103 316
Fax: +420 224 103 234
e-mail: ksbpraha@ksb.cz

---

[1] Pro ilustraci si lze představit situaci, kdy například statutární orgán (jeho člen) způsobil akciové společnosti se základním kapitálem 200.000.000,- Kč škodu ve výši 200.000,- Kč.-. V případě úspěchu podané derivativní žaloby tudíž připadá na minoritního společníka s podílem na základním kapitálu ve výši 3 % částka 6.000,- Kč, avšak před odečtem nákladů, které je minoritní akcionář povinen nést sám, a poměrným odečtem nákladů, které společnost v souvislosti s vedením sporu o derivativní žalobu vynaložila.

[2] Viz usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. března 2003, sp. zn. 29 Odo 871/2002, které se vztahuje na podání minoritářské žaloby podle § 131a ObchZ. Mám však za to, že nosné důvody odůvodnění lze bez problémů vztáhnout též na minoritářskou žalobu ve smyslu § 182 ve spojení s § 181 odst. 1 ObchZ.

Další články:

- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [AML a diskriminace v realitní praxi: chyby, které mohou vyjít draho](#)
- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení – nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Nová pravidla ICC pro rozhodčí řízení: Přehled klíčových změn účinných od 1. června 2026](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)